

Arkivnr: 2019/10703-1

Saksbehandlar: Berit Roksvåg

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Utval for opplæring og helse		14.05.2019

Høyring - om endringar i forskrift om godkjenning for utdanningsstøtte av utvekslingsorganisasjonar og samarbeidsprogram mellom norsk vidaregåande skule og utanlandsk skule

Samandrag

Kunnskapsdepartementet (KD) har sendt på høyring eit notat som gjeld endringar i gjeldande forskrift om godkjenning for utdanningsstøtte av utvekslingsorganisasjonar og samarbeidsprogram mellom norsk vidaregåande skule og utanlandsk skule.

Høyringsfristen er 1. juni 2019.

KD foreslår ei ny inndeling av forskrifta i to kapittel – eitt for utvekslingsorganisasjonar og eitt for samarbeidsprogram mellom norsk vidaregåande skule og utanlandsk skule, (jf. HFK sine Hordalandsklassar i utlandet). Departementet vil endre rekkefølga på vilkåra for å følgje eit utvekslingsopphald frå førebuing til avslutning og slik gjere forskrifta enklare å orientere seg i.

KD foreslår å gjere vilkåra for både godkjenning og tilbaketrekking av godkjenning for utdanningsstøtte tydelegare. Dette blir gjort ved å presisere tidlegare vilkår om informasjon i forkant av eit utvekslingsopphald, ved tydeleggjering av ansvaret for elevane sin tryggleik under opphaldet i utlandet og nye varslings- og rapporteringsplikter. KD foreslår også å endre namnet samarbeidsprogram til utvekslingssamarbeid, og vidare vil omgrepet «vertsheim» bli brukt for å dekke alle typar innkvartering under eit utvekslingsopphald.

Følgande regelendringar vil kunne innebere konsekvensar for planlegginga og gjennomføringa av HFK sine Vg2-klassar i utlandet (Hordalandsklassane):

- Skuleeigar skal sørge for at elevar og føresette på eit tidleg tidspunkt har tilgjengeleg informasjon om særlege omstende knytta til tryggleiken under opphaldet (§11)
- Skuleeigar er ansvarleg for å plassere eleven i eigna vertsheim som tilfredsstillir alminnelege krav til økonomi og buforhold i samsvar med levestandarden i det aktuelle landet. Vidare skal skuleeigar ha ein lokal kontaktperson på staden som skal vere tilgjengeleg for elevane (§12)
- Skuleeigar skal utan ugrunna opphald varsle departementet eller den departementet peikar ut om hendingar som gjeld eleven sin tryggleik (§14)

Økonomi: Krav til lokal representant som ikkje tilhøyrer den utanlandske skulen, kan få økonomiske og administrative konsekvensar.

Klima: ingen effekt

Folkehelse: ingen effekt

Regional planstrategi: ingen effekt

Forslag til vedtak

Utval for opplæring og helse støttar forslag til endringar i høyringsnotatet og med tilhøyrande kommentarar som det går fram av saksutgreiinga.

Ingrid Kristine Holm Svendsen
kst. fylkesrådmann

Bjørn Lyngedal
fylkesdirektør opplæring

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fylkesrådmannen, 23.04.2019**Bakgrunn:**

Kunnskapsdepartementet (KD) har sendt på høyring eit notat som gjeld endringar i gjeldande forskrift om godkjenning for utdanningsstøtte av utvekslingsorganisasjonar og samarbeidsprogram mellom norsk vidaregåande skule og utanlandsk skule. Ein elev som skal ta delar av opplæringa i utlandet, får støtte frå Lånekassa ved studieopphald gjennom godkjent utvekslingsorganisasjon eller eit godkjent samarbeidsprogram mellom norsk og utanlandsk skule. Direktoratet for internasjonalisering og kvalitetsutvikling i høgere utdanning (Diku) har forvalta ordninga med godkjenning for utdanningsstøtte av utvekslingsorganisasjonar og samarbeidsprogram mellom norsk vidaregåande skule og utanlandsk skule sidan 2013.

Lenke til Høyringsnotat med forslag til forskriftsendringar:

<https://www.regjeringen.no/contentassets/135625134f5d49f5bcca1291188aaeef/horingsnotat-forskrift-om-godkjenning-for-utdanningsstotte-av-utvekslingsorganisasjoner-og-utvekslingssamarbeid-mellom-norsk-videregaende-skole-og-utenlandsk-skole.pdf>

I 2016 gjennomførte og publiserte Diku ei brukarundersøking blant elevar på utveksling det aktuelle året. Formålet med undersøkinga var å kartlegge den opplevde kvaliteten på utvekslingsopphaldet både når det gjaldt vertsskulen og dei sosiale tilhøva rundt opplæringa. Undersøkinga hadde ein stor svarprosent og gav grunnlag for å konkludere med at dei aller fleste av elevane hadde eit godt studieopphald i utlandet, men undersøkinga viste at også mange opplevde utfordringar og ikkje kunne gi tilbakemeldingar om eit godt opphald. Desse utfordringane var særleg knytta til tilhøve i vertsfamiliane. Nokre av dei uakseptable funna blei også trekte fram i media vinteren 2017.

Departementet sine vurderingar:

KD meiner at delen av elevar på utvekslingsopphald i utlandet som opplever negative situasjonar i vertsfamiliar eller vertsheimar, og som opplever at dei ikkje får tilstrekkeleg hjelp frå ein godkjent utvekslingsorganisasjon er for høg, og departementet foreslår tiltak for å redusere uakseptable situasjonar. KD presiserer at støtte frå Lånekassa er meint for utvekslingsopphald av god kvalitet.

KD foreslår derfor krav om tidleg informasjon i forkant av utvekslingsopphaldet. Det er viktig at elevane blir godt førebudde på ulike kulturelle tilhøve. Elevane har behov for å tilpasse seg ein ny situasjon der blant anna høgare krav til tryggleik, strengare reglar på internat, i vertsfamiliar og på skulen kan vere aktuelle problemstillingar.

Ved godkjenning for utdanningsstøtte for utvekslingssamarbeid mellom norsk vidaregåande skule og utanlandsk skule må skuleeigar, på same måte som ein utvekslingsorganisasjon, vere ansvarleg for elevane sin tryggleik. Det betyr at skuleeigar vil bli ansvarleg for å plassere elevane i eigna vertsheimar som tilfredsstillir alminnelege krav til økonomi og bustad i samsvar med levestandarden i det aktuelle landet. Skuleeigar skal ha ein lokal kontaktperson som skal vere tilgjengeleg for elevane.

Departementet ønskjer tettare og meir regelmessig oppfølging av særleg utvekslingsorganisasjonar, og departementet foreslår årlege rapporteringar om status og rutinar frå utvekslingsorganisasjonar som grunnlag for ny godkjenning. Departementet foreslår ikkje årleg rapportering for utvekslingssamarbeid, men skuleeigar blir pålagt å melde frå om vesentlege endringar i utvekslingssamarbeidet, og skuleeigar må utan ugrunna opphald varsle Diku om hendingar som gjeld elevane sin tryggleik.

KD peiker på at utanlandsopphald er eit viktig ledd i internasjonalisering av vidaregåande opplæring, og det er viktig at elevar kan oppleve nye kulturar og få nye faglege impulsar. Elevane vil kunne oppleve store kulturforskjellar som kan vere vanskelege for den einskilde, og dei kan oppleve vanskelege situasjonar i vertsfamiliane. Utanlandsopphald skal likevel vere trygge og gode, og utvekslingsorganisasjonar og skuleeigarar skal ha gode rutinar og følge regelverket.

Fylkesrådmannen sine kommentarar:

HFK har i dag gode og innarbeidde rutiner når det gjeld informasjon til elevar og føresette før opphaldet i utlandet. Informasjonen omfattar både kulturelle, faglege og økonomiske tilhøve i landet der eleven skal gjennomføre Vg2. Den nye regelendringa vil gjere det naudsynt å vere tydelegare på utfordringar som gjeld tryggleiken i dei aktuelle samarbeidslanda §11.

I dag er det våre utanlandske samarbeidsskular som er ansvarlege for å finne eigna vertsheimar for elevane (vertsfamiljar og/eller internat). Når nye reglar trer i kraft må HFK som skuleeigar delta meir aktivt i utveljingsprosessen av familiane og vurdere krava til vertsfamiliane på nytt. Både i Wales og i Skottland må vertsfamiliane ha godkjent politiattest for å kunne vere vertsheim for utanlandske elevar. I Frankrike er det ikkje krav om politiattest for å bli godkjent som vertsfamilie, men våre samarbeidsskular gjer ein god bakgrunnsjekk av aktuelle familjar, og nesten alle vertsfamiliane har barn ved våre samarbeidsskular. Fylkesrådmannen meiner at når fylkeskommunen deltek tettare i samarbeidet med dei utanlandske samarbeidsskulane om å finne eigna vertsheimar må dette kunne svare til kravet i §12, første ledd.

Dagens forskrift krev at eit utvekslingsprogram mellom ein norsk vidaregåande skule og ein utanlandsk skule må vise til at det er ein norsk kontaktperson eller eventuelt ein kontaktperson ved samarbeidsskulen i utlandet som kan følge opp elevane gjennom opphaldet. Alle HFK sine Vg2-klasser i utlandet har både ein norsk og ein utanlandsk kontaktperson.

§12, andre ledd, i forslag til ny forskrift krev at skuleeigar skal ha ein lokal kontaktperson på staden som skal vere tilgjengeleg for eleven, og at denne kontaktpersonen så raskt som mogleg skal støtte eleven ved nødsituasjonar og skal utan ugrunna opphald bistå eleven i andre saker som er knytta til skule og vertsheim.

Dersom departementet her meiner at denne kontaktpersonen skal vere ein representant på staden som ikkje er ein del av det utanlandske skulesystemet, vil dette kunne ha både økonomiske og administrative konsekvensar for skuleeigar. Skuleeigar vil ha utfordringar med å rekruttere ein lokal representant og ikkje minst med å kvalitetssikre prosessen. Skuleeigar må utarbeide eit system for rekruttering og oppfølging, og ein må særleg vurdere kostnadane med ei slik ordning. Fylkesrådmannen meiner at ein ansvarleg kontaktperson i Norge, kopla med ein kontaktperson på skulen i utlandet, er ei ordning som skuleeigar må kunne vidareføre og som svarer til kravet i § 12, andre ledd.

Fylkesrådmannen er samd i kravet om varslings- og rapporteringspliktene i §13.